

Proa

SEBASTIAN BARRY
Tems immemorials

Traducció de MARC RUBIÓ

SEBASTIAN BARRY

TEMPS IMMEMORIALS

Traducció de Marc Rubió Rodon

Proa

Proa
A Tot Vent

Primera edició: setembre del 2023

Títol original: *Old God's Time*

© Sebastian Barry, 2023

© de la traducció: Marc Rubió Rodon, 2023

Amb la col·laboració del Departament de Cultura

Drets exclusius d'aquesta edició:

Raval Edicions, SLU, Proa

Diagonal, 662-664

08034 Barcelona

www.proa.cat

ISBN: 978-84-19657-30-5

DIPÒSIT LEGAL: B. 15.174-2023

Composició: Grup62

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor.

La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries.

En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement.

A Grup62 agraiem que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

CAPÍTOL 1

En algun moment dels seixanta, el vell senyor Tomelty havia fet construir un incongruent edifici adossat al seu castell victorià. Era un apartament de dimensions modestes però amb alguns detalls bonics, propi d'un parent sobrevingut. La fusteria almenys era magnífica, i una de les parets estava recoberta per una cosa anomenada «panell embellidor», un revestiment que captava la llum i la transformava en unes delicades foscors marronoses.

Aquest apartament, el petit dormitori ressonant, el rebedor com un cop de puny, uns quants centenars de llibres encara dins les caixes i les dues velles fundes de fusell de l'època que havia estat a l'exèrcit, era on el Tom Kettle havia «embarrancat», segons les seves pròpies paraules. Els llibres li recordaven, si és que ara algunes vegades no se'n recordava ell mateix, els seus vells interessos. La història de Palestina, de Malàisia, antigues llegendes irlandeses, déus rebutjats, una dotzena d'assumptes arbitraris on en un moment o altre havia ficat el nas curiós. El soroll estimulants del mar

sota el finestral havia sigut el primer que l'havia atret de la casa, però tot el que aquell lloc tenia el satisfieia: la falsa arquitectura gòtica, incloent-hi els merlets absurds del ràfec, el requadre de bardisses del jardí, que li proporcionava un solà a recer del vent, els espigons de granit esquerdat de la costa, l'illa apostada allà a prop, fins i tot les canonades escrostonades del clavegueram que sobresortien a tocar de l'aigua. Els plàcids bassals de marea li recordaven aquell nen tan procliu a meravellar-se que havia sigut, seixanta anys enrere, i els crits llunyans de les criatures d'avui que jugaven als jardins invisibles eren una mena de contrapunt que el turmentava vagament. Aquest vague turment era el seu fort, pensava. La pluja torrencial, el sol torrencial, els pescadors, pobres herois que lluitaven contra el corrent ferotge per fer entrar els bots de rem al petit port de pedra, pulcre i bonic com qualsevol altre racó del New Ross on havia treballat quan era un policia molt jove... Tot plegat li semblava una delícia. Fins i tot ara a l'hivern, quan l'hivern només estava interessat en la seva pròpia inclemència hostil.

Li encantava seure a la butaca de vímet descolorida pel sol al bell mig de la sala d'estar, els peus apuntant cap als murmuris commovedors del mar, i fumar els seus purets. Observar els corbs marins posats sobre l'aflorament de les roques negres, a l'esquerra de l'illa. El veí de la casa del costat havia instal·lat un trípede a la seva terrassa i a vegades, al vespre, disparava als corbs marins i les gavines que s'estaven allà a

les roques innocentment, pensant-se que eren lluny dels afers humans. Alguns queien com ànecs de fira. Pacíficament, amb tota la placidesa amb què es pot fer una cosa així. El Tom no havia estat a l'illa però a l'estiu havia vist grups de gent que hi anaven amb els bots de rem. Els barquers inclinant-se cap als remes, el corrent que envestia les quilles. No hi havia estat, no hi volia anar, s'acontentava mirant per la finestra. Fent això i prou. Per ell aquest era el sentit de la jubilació, de l'existència: estar-se immòbil, feliç i inútil.

Aquella tarda tranquil·la de febrer un truc a la porta va destorbar-lo en el seu cau. Al llarg dels nou mesos que feia que hi vivia, no l'havia molestat mai ni una ànima, tret del carter i en una ocasió peculiar el mateix senyor Tomelty, que, vestit de jardiner, havia vingut a demanar-li una mica de sucre, petició que el Tom no havia pogut satisfer. No prenia mai sucre perquè tenia un principi de diabetis. Deixant de banda aquestes visites, havia pogut disposar del seu regne i els seus pensaments per a ell tot sol. Tot i que ¿perquè ho deia, això, quan la seva filla l'havia vingut a veure un grapat de vegades? Però no es podia dir que la Winnie el destorbés de cap manera, i en tot cas tenia l'obligació de rebre-la. El seu fill no venia mai, almenys de moment, no pas perquè no volgués, sinó perquè vivia i treballava a Nou Mèxic, prop de la frontera amb Arizona. Feia de metge suplent en un d'aquells poblats indígenes.

El senyor Tomelty havia subdividit la propietat en

segments: la casa del Tom, l'Apartament del Saló i per descomptat l'Apartament de la Torre, ara ocupat —de sobte— per una dona jove i el seu fill, que havien arribat en la foscuria de l'hivern, abans de Nadal, un dia d'una nevada insòlita. Sens dubte, el senyor Tomelty era un propietari eficient. I indubtablement ric, ja que no només tenia aquesta propietat, el castell de Queens-town, sinó també un hotel imponent a primera línia de mar, a Dunleary, anomenat The Tomelty Arms, un nom força aristocràtic. Però el seu aspecte habitual, almenys segons l'experiència del Tom, era el d'un jardiner encorbat per l'edat que enfilava el caminet de sota el finestral amb un carretó grinyoladís, com un personatge d'un conte de fades. Al llarg de l'estiu i la tardor, el vell senyor Tomelty s'havia dedicat a buscar males herbes, a trobar-ne i a transportar-les fins al fermer, cada cop més ple. Només l'hivern havia interromput la seva tasca.

El truc a la porta va sonar sense pietat una altra vegada. Ara, per assegurar el tret, el timbre. Després, una altra vegada. El Tom va impulsar des de la butaca la seva còrpora robusta, prou de pressa, com si reaccionés amb una mena d'instint del deure, o potser senzillament amb humanitat. Però allò també era una molèstia obscura per a ell. Sí, s'havia tornat en un amant d'aquella inactivitat i aquell aïllament —potser massa, va pensar, incitat encara pel sentit del deure. El fràgil imperatiu de quaranta anys a la policia, malgrat tot.

A través de la porta vidriada va veure la silueta de dos homes; probablement anaven amb trajos foscos, però feia de mal dir perquè el gran rododendre que tenien darrere els conferia un halo negre, i d'altra banda la llum del dia començava a desaferrar-se de les coses. Aquestes eren les poques setmanes de la florida ufanosa del rododendre, malgrat el vent, la pluja i el fred. Tot i el vidre glaçat, el Tom va reconèixer la manera de bellugar-se d'aquelles dues figures. Persones que no estan segures de ser benvingudes. Mormons, potser.

La porta d'entrada no estava ben fixada a les frontisses i el cantell de baix carrisquejava dramàticament. Havia deixat una lamentable marca en forma de ventall a les rajoles. El Tom va obrir la porta, que va deixar anar el seu garranyic primíssim, i amb gran sorpresa es va trobar allà drets dos joves inspectors de la seva antiga divisió. Es va quedar atònit, i una mica alarmat, però els va reconèixer immediatament. De nom no del tot, però gairebé. ¿Com podia no saber qui eren? S'havien equipat amb aquella roba inconfusible de civils que anunciava clarament que no ho eren. Anaven amb la cara mal afaitada dels homes que matinen i tenien un aire que li agradés o no va fer-lo remuntar-se als seus primers temps com a policia, a aquella innocència inversemblant.

—¿Com està, senyor Kettle? —va dir el de la dreta, una mola d'home amb una pinzellada de bigoti que, en honor a la veritat, li donava un toc hitlerià—. Espe-

ro que no li sàpiga greu que hàgim vingut a... molestar-lo...

—No em sap greu, no em sap greu, no em molesteu, de cap manera —va dir el Tom, fent el màxim esforç per amagar la mentida—. Sou benvinguts. ¿Tot bé? —Moltes vegades ell mateix havia anat a les cases per portar notícies desagradables a la gent (gent submergida en els seus pensaments íntims, en els seus somnis íntims, als quals ell, inevitablement, només afegia problemes. Les cares d'esperança, d'inquietud, escoltant-lo garratibades, a vegades el plor terrible)—. ¿Voleu passar?

Sí que volien. Un cop dins van dir-li com es deien —el gros era el Wilson i l'altre, l'O'Casey—, i efectivament al Tom li va semblar que els mig recordava, van intercanviar quatre comentaris amables sobre el temps horrorós i el caliu de la casa —«molt acollidora», va dir el Wilson— i després va preparar el te en aquella cuineta allargada que semblava de vaixell. El Tom va demanar al Wilson que encengués el llum del sostre i després de mirar al voltant un moment, el Wilson va trobar l'interruptor i va obeir. La bombeta migrada era de només quaranta vats; això ho havia de solucionar. Va estar a punt de disculpar-se per tenir encara els llibres dins les caixes però no en va dir res. Després va convidar a seure els dos joves i van començar a intercanviar cordialitats sobre la professió d'una banda a l'altra de la cortina mosquitera amb l'alegre lleugeresa dels homes que treballen en una

professió perillosa. Fer de policia sempre tenia la sal del perill, com el mar mateix. Estaven prou relaxats amb el Tom, però també respectuosos, tal com corresponia al seu antic rang, i potser també al fet que l'hagués perdut.

Mentre parlaven, el Tom es va sentir empès pels déus que governaven aquell castell fals a mirar de tant en tant cap a aquell mar com d'aram enfosquit, que ara es tenyia de mica en mica d'una foscor més virulenta. Eren les quatre de la tarda i la nit avançava sigil·losament per emportar-s'ho tot fins que només les llums tènues dels fanals del port de Coliemoire saltarien uns quants metres aigües endins i clapejarien les onades enfosquides. El far de Muglins, més enllà de l'illa, començaria a espurnejar aviat, i més enllà encara, perdut sobre l'horitzó, tan lluny que el Tom no sabia ben bé on era, el gran far de Kish també començaria a mostrar la seva llum intensa i recorreria treballósament les profunditats tumultuoses. El Tom pensava en els peixos d'allà dins, com nois que vagaregen per les cantonades. ¿Hi havia marsopes, en aquesta època de l'any? Congres arraulits en la foscor. Peixos carboners amb el seu cos plumbi, indiferents davant la possibilitat que els pesquessin, com delinqüents fracassats.

Aviat la tetera i les tres tasses van ser sobre una vella tauleta índia que el Tom havia guanyat en un torneig de golf, molt temps enrere. Els jugadors realment bons, el Jimmy Benson i ¿com es deia aquell paio?, el McCutcheon, estaven malalts a causa de la

grip que en aquell moment corria per tot arreu, de manera que el Tom n'havia tingut prou amb el seu talent migrat per sortir-ne victoriós. Sempre somreia quan hi pensava, però ara no ho va fer. La safata de níquel, afavorida per la llum, semblava de plata.

Estava una mica preocupat perquè no tenia sucre per oferir-los.

Va girar la butaca de vímet per seure de cara a ells i, convocant una altra vegada el seu antic jo cordial, que no estava segur de conservar, es va instal·lar sobre aquelles canyes cruixents i va somriure d'orella a orella. Abans que el somriure arribés a obrir-se amb tota l'amplitud dels vells temps, va notar-hi un petit fre. D'alguna manera, una benvinguda total, un entusiasme total, una energia total, li van semblar arriscats.

—Ens ha informat des de dalt que potser ens podria ajudar amb una cosa —va dir el segon home, l'O'Casey, que encara que només fos per contrast era una persona llarga i prima, amb aquella esveltesa extrema que probablement feia que tota la roba li anés baldera, per a desesperació de la seva dona, si és que en tenia. En aquest punt el Tom estava deixant que el te s'infusionés una estona a la tetera i movia el cap d'una banda a l'altra. Als anys setanta, quan el seu amic l'inspector Butt havia vingut de Bombai per explorar l'estranya idiosincràsia de la policia irlandesa —res d'armes, el Ramesh no se'n sabia avenir—, havia presenciat aquell moviment de cap fascinant i, misteriosament, l'havia adoptat. Feia joc amb la tauleta.

—I tant —va dir—, si voleu ajuda aquí em teniu, ja l’hi vaig dir al Fleming. —Efectivament, per desgràcia, havia dit això al comissari Fleming, mentre sortia per la porta l’últim dia, al carrer Harcourt, amb un maldecap infernal després de la festa de comiat de la nit abans (no de beure, perquè era abstemi, sinó d’haver-se’n anat a dormir a les petites. L’horrorosa senyora Carr, «mare» de la June —la dona del Tom—, els havia escandalitzat a tots dos quan eren una parella jove amb fills i insistia que aquelles criatures, el Joe i la Winnie, se n’havien d’anar a dormir a les sis, fins que tinguessin deus anys. La senyora Carr era una harpia però en això tenia raó. El son era la mare de la salut).

—Ha sorgit un tema i ha pensat, el comissari ha pensat, que potser seria útil saber què en pensava vostè —va dir l’inspector—, i... ja sap.

—¿Ah, sí? —va dir el Tom, amb un cert interès, però alhora, en el fons del fons, amb una estranya sensació de reticència i fins i tot de pànic—. ¿Sabeu què, nois?, la veritat és que no penso en res, o en tot cas intento no pensar.

Tots dos van riure.

—Ja ho entenem —va dir l’O’Casey—. El comissari ens ha dit que podia ser que ens diguéis una cosa així.

—¿Com està el comissari? —va dir el Tom, encenent amb decisió una línia de conversa neutra.

—Redeu, com una rosa. Aquest no el tomba ningú.

—No.

Això probablement era una referència a la doble pneumònia que el comissari havia superat després que dos facinerosos l'haguessin deixat lligat tota una nit en un camp de Wicklow. S'havien trobat el pobre home més mort que viu. Cosa que descrivia bastant bé l'estat d'aquells dos mateixos facinerosos quan van haver acabat amb ells a la comissaria, que Déu els perdoni.

Ara va servir el te i els va oferir delicadament les tasses, amb aquelles seves mans grosses decidides a no vessar-ne ni una mica. Es va imaginar que el Wilson buscava el sucre però això no podria ser, no podria ser.

—Heu fet un trajecte llarg, un viatge llarg, sí, ho entenc. Però... —va dir. Anava a afegir una cosa, però no va trobar les paraules. El que volia dir era que ja era hora que el deixessin en pau. Els jubilats calia deixar-los tranquils, ara tocava que s'hi escarrassessin uns altres. El Tom s'havia passat tota la vida laboral bregant amb delinqüents. Després d'unes quantes dècades de dedicar-te a una cosa així la teva fe en la naturalesa humana acaba sota terra. És un enterrament prematur, previ al teu. Però ell volia tornar a creure en alguna cosa. Volia viure en aquella abundància de minuts que ara tenia, els que li quedessin. Volia un temps de felicitat tranquil·litat. Volia...

A fora una gavina va volar en picat de dalt a baix del finestral, una silueta blanca inesperada que el Tom

va veure passar de cua d'ull, en caiguda lliure, tan bruscament que el va sobresaltar. esclar, en aquesta època de l'any, al capvespre, s'acostumava a aixecar la marinada, que fuetjava les parets de la casa i fins i tot enxampava les gavines amb la guàrdia baixa. Era tan insòlitàment blanca, il·luminada només per la llum de l'habitació, com un suïcida o una cosa executada, que va desconcertar el Tom un moment. Però no va semblar que el Wilson ni l'O'Casey la veiessin, tot i que es pot dir que estaven asseguts de cara a la finestra. L'únic que van veure va ser el Tom amb cara d'espantat. El Tom es va adonar que el Wilson reconsiderava instintivament la tàctica i decidia canviar-la. Calia no entrar en el tema de cop, com un toro embogit. La seva formació a les velles oficines del Phoenix Park donava fruits. No esporuguiu el testimoni. Però el Tom no era pas cap testimoni, ¿oi?

El Wilson es va tirar enrere a la cadira i va xarrupar el te tres vegades. El Tom va pensar que probablement no li agradava. No estava prou infusonat per a un poli. No era prou fred ni prou fort. No era prou dolç.

—¿Sap —va dir el Wilson— que és molt acollidor, això?

—Ahà —va dir el Tom, encara amb un rastre d'esglai a la veu—. Ara ho deies.

El Wilson semblava haver apostat per la intimitat. Provaria sortir per aquí. Probablement es pensa que repapiejo, va pensar el Tom. Que no tinc gaire res a fer

a part d'enretirar el plàstic dels Tranchettes. L'O'Casey es va beure el seu te d'un sol glop ràpid, com un cowboy que fa un trago de whisky.

—¿Sap? —va dir el Wilson—, quan va morir la meva mare (encara érem petits, la meva germana i jo), el meu pare va voler venir a viure aquí. Les cases del poble eren barates, però no hi havia cap hospital a prop. El més proper era a Louhglinstown, i el meu pare, ¿sap?, era infermer de nit, o sigui que...

—Càgon l'ou —va dir l'O'Casey, amb la sinceritat que només es pot permetre a un amic—, em sap greu, això de ta mare.

—No, no passa res —va dir el Wilson, cordialment, generosament—, tenia onze anys. La meva germana només en tenia cinc. Per ella va ser una merda.

Fos el que fos el que el Wilson havia volgut aconseguir amb aquestes intimitats, d'alguna manera va quedar entelat per la tristesa que li va tenyir les faccions, com si, després de la fortalesa que havia tingut als onze anys, ara estigués sentint la pena per aquella mort, potser fins i tot per primera vegada. Van callar tots tres. La negror de la finestra va agafar un to més intens. El Tom va pensar en el quitrà que es fon dins d'un barril de quitrà, en peons de carretera. El deliciós tuf acre que desprèn. Hauria corregut les cortines, va pensar el Tom, si n'hagués tingut. És el que feia la gent a les pel·lícules. En lloc d'això, es va aixecar i va encendre el llum de la tauleta. Era un llumet pesant de color marró que tenia un botó a la base per encendre'l i apa-

gar-lo. Aquest llum l'havia acompanyat a mitja dotzena de cases. Quan el Joe encara era petit i li costava agafar el son, el Tom s'estirava al llit supletori amb el nen sobre el pit, i al Joe li encantava prémer aquell mateix botó, una vegada i una altra, apagar i encendre, perquè li agradava el clic que feia. El Tom acostumava a desendollar-lo preventivament: no volia una discoteca. Era agradable tenir el nen llarg i càlid sobre seu —era molt llarg fins i tot amb un any—, mentre tots dos s'endormiscaven. A vegades la June havia d'entrar i despertar-lo, i tornar a estirar el Joe al llit. Al Tom li semblava que això havia passat feia molt temps, però encara ara aquell clic fluid el complaïa. Absurd. S'estimava molt les poques coses que tenia, i tant. Va riure una mica, no del tot, sinó amb una mena de rialleta apagada, perquè encara que s'havia fet gràcia a ell mateix pensava en el que havia dit el Wilson. El Wilson havia deixat la seva mare morta flotant a l'habitació, i el tràngol que temps enrere havia passat la seva germana. Es va preguntar quin aspecte devia tenir la germana. Era un altre pensament estúpid. El Tom havia fet seixanta-sis anys. No tenia cap intenció de casar-se. Ja s'havia casat amb una noia encantadora. Això no l'hi treia ningú. Era morena com la Judy Garland. Tot això ja s'havia acabat. Però els policies, que treballaven moltes hores i normalment estaven atordits a partir de les sis de la tarda, quan només servien per anar a fer unes pintes masculines, acostumaven a estar pendents de les germanes guapes dels

companys, per si sonava la flauta. Com si fos partícip dels pensaments del Tom, el Wilson va dir:

—La meva mare era una gran bellesa. —Ho va dir en veu neutra, sense la inflexió trista d'abans. S'havia recuperat de pressa.

—¿No us vau canviar de casa, doncs? —va dir l'O'Casey.

—No, no, ens vam quedar a Monkstown, i tant. Ens vam quedar a Monkstown.

El Wilson no va explicar si va ser una decisió sàvia o desassenyada. El Tom va estar a punt de preguntar-li si el seu pare encara vivia, però se'n va estar. ¿Per què ho volia saber? No ho volia saber pas. Va suposar que a hores d'ara la germana ja devia estar casada. Esperava que li anés tot bé. Per l'amor de Déu, ¿per què? No en sabia res, d'ella. La mare de la noia era guapa i s'havia mort. Va suposar que la germana també devia ser una bellesa. Era probable. Li va semblar veure la mare en somnis, amb un vestit d'estiu lleuger, morena, però incorpòria, com un fantasma. Bé, de fet ara era un fantasma. El Tom va estossegar a causa d'alguna mena de flegma que de sobte el va voler escanyar, com per castigar-lo pels seus pensaments lamentables. Va riure, i els altres van riure. Després, durant una estona, res. El Tom no sabia què fer. ¿Havia d'oferir-se a preparar-los una mica de berenar? ¿Conill a la gallesa,¹ senyors? No, difícilment. ¿O pot-

1. Nom popular per referir-se a una llesca de pa torrat amb formatge fos. (Nota del t.)

ser sí? Devia haver-hi uns quants talls de formatge al fons de la nevera. Tenia un estofat de pollastre del dimarts, n'estava noranta-nou per cent segur.

Potser ara li dirien per què havien vingut. Podien ser mil coses. Hi havia una llarga llista de maldats. Va tornar a la butaca i automàticament es va endur la tassa als llavis i es va trobar que el te era fred. Oi tant. Va fer que sí amb el cap en direcció al Wilson, com si rumiés en la informació que el noi els havia donat. Hi va rumiar. Perdre la teva mare. Et mata, i després has de continuar vivint. La cara del Wilson era radiant, com si hagués arribat al cim de la saviesa i estigués a punt d'afegir un comentari que ho dilucidaria tot i alliberaria els que l'escoltaven. El Tom el va esgualdar amb aquella mirada indefinida que havia après a fer, de manera que la persona gairebé no s'adonés que estava sent observada amb molta atenció. Quan treballava d'inspector, sempre estava pendent de caçar algun comentari fortuït. Durant un interrogatori llarg, quan el sospitós estava cansat i potser començava a sentir-se derrotat, a sentir que els petits punys de la culpa li tustaven el cap o el cor, el que fos, podia ser que deixés anar algun comentari sobtat, o un comentari casual, o una incongruència aparent, que al capdavall podia ser estranyament útil. Portetes, trapes fins i tot, que duïen a la sortida cada vegada més atractiva d'una confessió. Atractiva per al criminal. Encara que una confessió només fos l'inici dels seus problemes. Oi tant. Les ganes que tenies d'aconseguir

que el condemnessin eren tan fortes que et feien mal, com una sèrie de petits atacs de cor.

Però el Wilson es mantenia en silenci. Es consumia, talment una humil espelma.

—Segur que Monkstown és igual de maco —va dir l'O'Casey.

—La mare de la meva dona va morir de jove, també —va dir el Tom pensativament—. Igual que la meva, em sembla. —De sobte, es va sentir avergonyit, perquè la veritat és que no en tenia ni idea, només ho sospitava, o fins i tot ho esperava, en certa manera—. Sí, sí, és duríssim.

—Redeu, i tant —va dir el Wilson—. En tot cas, senyor Kettle...

—Tom —va dir el Tom.

Per un moment, les tres mares mortes, probablement només dues, van quedar-se flotant entre ells.

—Tom. Mira, tinc els informes a la butxaca —va dir el Wilson, i es va ficar la mà dreta a l'abric i en va treure un sobre llarg i sorprenentment ronyós, tenint en compte que era un document oficial. Va clavar els ulls al paper marró i brut un moment, com si s'aturés per parlar només amb ell mateix. El Tom va veure que se li movien els llavis, a la manera d'algú que murmura lletanies a missa. El Wilson es va regirar a la cadira dura preparant-se per a l'assalt, armant-se de valor, de moment sense èxit. L'O'Casey, escaradalenc, serè, amb la cama esquerra allunyada del cos, la sabata girada traçant un angle que semblava que li

hagués de fer mal, es veia molt cohibit, com si ara patís pel seu company. D'alguna manera, era en aquests petits moments quan el Tom detectava que l'O'Casey era més inexpert que el Wilson, tot i que no ho podia ser gaire més.

—Gairebé em fa vergonya ensenyar-te aquests informes, Tom —va dir el Wilson—. Em fa vergonya. Em sembla un assumpte molt brut.

Sí..., al Tom li cau l'ànima als peus ara. Fins a les sabatilles. Ara s'adona que va amb sabatilles. Potser, abans d'obrir la porta, s'hauria pogut posar les sabates; no se li ha acudit. Devia semblar una mica antiquat presentant-se d'aquesta manera. ¿En quin estat tenia els pantalons? Va abaixar els ulls i va veure els vells pantalons marrons que tant li agradaven i la veritat és que no els hauria anat malament unes quantes voltes a la rentadora de la bugaderia. La vella camisa de quadres, l'armilla amb algunes restes, alguns rastres, dels àpats de les últimes setmanes. Havia anat al barber, però, això ja era alguna cosa, i al matí sempre s'afaitava religiosament. Tenia el costum de cantar «Tipperary» mentre ho feia, i per sobre de tot el Tom valorava el costum, mentre fos seu, i raonablement irlandès.

El Wilson va treure els informes del sobre masegat i els va allargar al Tom, que es va quedar mirant aquell manyoc: hi va reconèixer massa bé el color mateix del paper, les parts mecanografiades i les parts impreses, i les explicacions que sempre hi incorporaven, escri-

tes amb una sòbria tinta negra. Paperassa, el calvari del policia. No tenia gens de ganes, ni les més mínimes, d'agafar el documents. Va notar l'enorme grolleria del seu dubte. Eren uns nanos. A veure, el Wilson potser ja havia arribat als quaranta. El pèl de la barba grisenc, de fet, amb una petita cicatriu sobre l'ull esquerre. Una ferida de la infància, potser. Tots tenim les nostres ferides de la infància, va pensar el Tom.

El Wilson va sacsejar els papers que tenia a la mà, molt lleugerament. Una manera d'encoratjar el Tom perquè acceptés el jou sagrat.

—El tema és que ara hi podem fer alguna cosa; a aquests païos se'ls hi ha acabat la bicoca.

El desig del Tom Kettle de fer-los fora l'estava esgotant. No li queien malament, en absolut. Sentia el vent de la nit que percutia i percutia cada vegada amb més força contra la paret que donava al mar. Va demanar a Déu que no plugués. Cap d'aquells dos nois portava paraigua. ¿Potser havien agafat un cotxe discret per sortir de la ciutat? Déu meu, sisplau, que sigui així. ¿Eren massa joves perquè els haguessin fet una concessió com aquesta? El més probable era que haguessin agafat el tren des de Westland Row fins a l'estació de Dalkey i haguessin fet a peu els tres quilòmetres llargs que hi havia fins al castell. ¿Potser, al passar per davant del Dalkey Island Hotel, s'havien sentit temptats d'entrar-hi a fer una pinta? Era tard per haver sortit per un assumpte com aquell. ¿Potser

no era una missió oficial? ¿Havien sortit per iniciativa pròpia, per provar sort? Però havien dit que els hi havia demanat el Fleming. ¿No tenien cap casa on anar? Potser el Fleming volia mantenir el tema allunyat de les vies oficials. Dos policies descaradament dissimulats amb roba fosca de paisà. Fixant-se en les cases magnífiques que hi havia al llarg del camí. Impressionats per aquella riquesa misteriosa. Sospitant dels crims! Caminant amb pas ferm entre les parets elegants, enfilant el carrer estret, impollut. Parlant pels descosits o avançant en silenci. ¿Sabien fins a quin punt eren privilegiats de ser joves? No calia que ho sabessin. I ningú ho sap mai, això, en el moment en què passa. Aquesta idea li va suscitar una altra emoció. Cagondena, li estaven a punt de saltar les llàgrimes. Tot això només ho vivia ell per dins, esperava. Li va semblar que l'emoció se submergia dins seu fluidament, com una llúdriga en un rierol. Era una mena de simpatia per aquells homes durs, joves i convençuts, amb les prioritats ben ordenades, sens dubte. El bé i el mal. Enxampar els dolents. Oh, aconseguir que els condemnessin costés el que costés. Tornar a casa amb la dona i els fills. La vida interminable. Tot en ordre. I res, res. Destins inhòspits. No, no, això era una estúpida seva. Ell l'havia estimada prou bé, tant com havia pogut. ¿Qui vol ser la dona d'un policia? Però, oh, l'estranya pena que li inspiraven: la lleugeresa encantadora d'aquells dos joves, amb el trajo que els traïa. No, però volia que se n'anessin, volia tornar a la seva dosi

de calma. Nou mesos, com un embaràs. Més feliç que mai. Oh, merda, es delia perquè aquells dos joves s'aireguessin i, després d'uns quants compliments finals i fins i tot alguns afalacs, tornessin a enfilem la grava cuidada del senyor Tomelty i se n'anessin tranquil·lament.

—Ni tan sols estic segur que fos delictes, a la seva època —va dir l'O'Casey amb un aire de gran domini de la matèria, un erudit de la legislació, un home que la coneixia al peu de la lletra. La seva expressió semblava dir: preguntí'm el que vulgui sobre legislació. Endavant. Les estranyes llàgrimes del Tom es van retirar perquè ara estava fascinat. La intel·ligència era molt atractiva en ella mateixa. La llum de la perspicàcia. Tenia moltíssimes ganes de riure en veu alta, però no ho faria mai, no podia. Li va semblar que començava a recordar una petita història sobre el Wilson, li estava tornant a poc a poc a la memòria, alguna cosa d'una pallissa a un sospitós fins que l'havia deixat mig mort. Pitjor que els assaltants del comissari, molt pitjor. ¿No havia sigut arran d'això que l'havien enviat als comtats fronterers per encapçalar una unitat especial? Devia haver tornat ara. El Wilson. ¿O eren imaginacions seves? ¿Feia massa temps que estava sol?—. M'atreviria a dir que no ho era.

—¿Què és el que no ho era? —va dir el Tom reticentment.

—Sabem que als anys seixanta va tenir una enganxadeta amb els capellans. Vull dir que en aquell temps...

L'O'Casey tenia intenció de continuar, però el Tom el va aturar immediatament.

—Ah, no, cagondena, no, nanos, els capellans dels collons, no. —I es va aixecar amb una elegància i agilitat sorprenents—. No, no —va dir.

Devia haver-hi hagut un cert to de comèdia, en aquella reacció, perquè l'O'Casey no va poder evitar riure. Però va aconseguir convertir-ho en un comentari amb bastanta habilitat, i en tot cas el Tom Kettle no era un home que s'ofengués tan fàcilment. Sabia que al cor dels assumptes humans gairebé sempre hi havia clavada la comèdia, trepidant com un ganivet.

—Ho sabem... bé, ens han dit, el Fleming ens ho ha explicat tot, i tant que sí, i càgon l'ou, senyor Kettle... però esclar, les coses ara no són iguals. ¿Sap?

—No crec que ni tan sols Déu mateix... —va dir el Tom reticentment, amb un «estrany fil de veu», com va opinar l'O'Casey més tard—. L'absolut patiment... No em va ajudar ningú.

No ho havia volgut dir, això. ¿Què havia volgut dir? ¿Que no l'havia ajudat ningú a ell? No, no havia volgut dir a ell sinó a ells. Cagondena, foteu el camp, nois. M'esteu fent tornar a no sé quin lloc. L'amargura de les coses. La foscor indecent, la violència. Mans de capellans. El silenci. Aquest paio és només el Tom Kettle, deixeu-lo estar, s'ho pren tot massa a la valenta. Matar, podries matar, podries atacar, podries apunyalat, disparar, desmembrar, esquarterar, a causa d'aquest silenci. Val més fer-ho, assassinar, matar. La

va sentir ara. Coent. Va tornar a sentir de bell nou la humiliació extrema. Encara present i precisa, després de tots aquells anys.

Ara era allà dret i tremolava. ¿Estava tenint un atac? Tant el Wilson com l'O'Casey s'havien quedat bocabadats, els ulls alçats mirant-lo. Va estar a punt de tornar a riure. No volia que li agafés cap atac però al mateix temps potser donaria per bo el trasbals, si això feia que aquells homes marxessin. ¿Què s'empatollava? Oh, nit funesta. Com era d'esperar, va sentir el vent furiós que retronjava a fora i que sens dubte havia remogut el lloc on es posaven els corbs marins, allà a les roques negres, fredes. Li encantaven, aquells corbs marins, va pensar. Aquell assassí de la casa del costat. Amb el seu fusell Remington de franc tirador, si no s'equivocava, no com el vell Lee-Enfield que li havien donat a ell a Malàisia per matar ànimes desprevingudes des de la quinta forca. Com una mort infligida pels mateixos déus. I malgrat tot, era un home bo, un violoncel·lista. S'entregava a Bach a tota hora. Déu meu Senyor. Sens dubte el vent havia organitzat un bon sarau privat a l'illa, després havia travessat les aigües diabòlicament i ara llançava bots, barrals i barralons de pluja salada contra la torre. Déu meu. Era una autèntica tempesta. ¿No hi havia pietat?

—Faré conill a la gallesa —va dir el Tom en to lúgubre.